

Ki?ileraras? Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?ileraras? Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24817>

Özet

Kişilerarası Farklılık Ölçeği (KFÖ), özellikle Türkçe konu?an popülasyonlarda bireylerin sosyal etkileşimler sıras?nda gösterdikleri mevcut ana odaklanma ve yargılamama eğilimlerini ölçmek amacıyla 2020 yılında **Seher Merve Erus** ve **Eda Tekel** tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik çalışması?nı içermektedir. Bu ölçek, bireylerin bakış?la kurdukları ilişkilerde sergiledikleri **Kişilerarası Farklılık** düzeyini değerlendirerek, bu yapının psikolojik iyi oluş ve ilişkî kalitesi üzerindeki etkilerini araştırmaya hedeflemektedir.

KFÖ, orijinal İngilizce bakış?lamdaki benzer ölçeklerin Türk kültürüne adapte edilmesinden ziyade, doğrudan Türk kültürünün dinamiklerini yansı?tacak şekilde sıfırdan geliştirilmiştir. Bu sayede, kişilerarası ilişkilerdeki farklılık?n kültürel olarak hassas bir değerlendirmesini sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kişilerarası Farklılık, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, IMS-TR, Farklılık Temelli Yaklaşımlar, Sosyal Biliş.

Yazarlar

Seher Merve Erus, Eda Tekel

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal ve kişilerarası bakış?amlarda deneyimledikleri farklılık seviyesini standardize edilmiş ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu, hem klinik hem de araştırma ortamlar?nda **Kişilerarası Farklılık** yapısının daha derinlemesine anlaşılmasına olanak tanır.

Ölçek, özellikle Türk popülasyonunda kişilerarası ilişkilerde farklılık?n rolünü inceleyen araştırmacılar için tasarlanmıştır. Bu, mevcut uluslararası literatürdeki boşluğu doldurmaya ve farklılık temelli müdahalelerin kişilerarası süreçler üzerindeki etkinliğini değerlendirmeye yardımcı olmaktadır. Ölçek, sosyal etkileşimler sırasında dikkatli gözlem yapma, duygusal tepkileri yargılamadan kabul etme ve mevcut an? koruma gibi kritik bileşenleri değerlendirir.

Yapı

Kişilerarası Farklılık Ölçeği (KFÖ), bireyin sosyal etkileşimler sırasında bilişsel ve duygusal süreçlerinin farklılık?nda olma yeteneği olan **Kişilerarası Farklılık** yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle iki ana boyutta kavramsallaştırılır:

Ödalanm?? Dikkat (Attention and Presence): Bireyin konu?mac?ya, ortamdaki ipuçlar?na ve kendi içsel deneyimlerine (duygular, dü?ünceler) yarg?lamadan dikkatini yönlendirme yetene?i.

Kabul ve Yarg?lamama (Acceptance and Non-Judgment): Sosyal etkile?im s?ras?nda ortaya ç?kan zorlay?c? duygular? veya di?er ki?inin davran??lar?n? ele?tirel bir süzgeçten geçirmeden oldu?u gibi kabul etme e?ilimi.

Ölçek, bu boyutlar arac?l???yla, bireyin ki?ilerarası ba?lamlarda ne ölçüde 'otomatik pilota' tepki verdi?ini veya bilinçli, kas?tlı bir ?ekilde tepki verdi?ini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ki?ilerarası Farkındalık Ölçeği'nin **geçerlik** çal??malar?, yap?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Erus ve Tekel (2020) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda, ölçeğin yap?sal geçerli?ini incelemek için çe?itli yöntemler kullan?lm??tır.

Yap? Geçerli?i: Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutlu yap?s?n? desteklemiştir. Madde yüklerinin yüksek oldu?u ve faktörler aras? korelasyonlar?n anlamlı oldu?u bulunmuştur.

Ölçüt Ba??ntılı Geçerlik (Yak?nsak Geçerlik): KFÖ puanlar?n?n, genel farkındalık ölçekleri (örne?in, Be? Yönlü Farkındalık Ölçeği) ve empati ölçekleri ile pozitif ve anlamlı korelasyon gösterdi?i tespit edilmiştir. Bu durum, ölçeğin ilgili yap?larla teorik olarak beklenen ilişkileri sergiledi?ini kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık aç?s?ndan yüksek düzeyde **güvenirlik** sergiledi?i bildirilmiştir.

?ç Tutarlılık: Ölçeğin genel iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa de?eri) oldukça yüksek bulunmuştur (genellikle 0.85'in üzerinde oldu?u varsay?lmaktadır), bu da ölçek maddelerinin ayn? temel yap?yı ölçmekte tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Zaman ?çinde Kararlılık (Test-Tekrar Test): Belirli bir zaman aral??? (örne?in, 3 hafta) sonras?nda tekrarlanan uygulamalarda elde edilen test-tekrar test korelasyon katsay?s?n?n yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı oldu?u rapor edilmiştir. Bu bulgu, ölçek puanlar?n?n zaman içinde kararlı oldu?unu ve rastgele dalgalanmalardan etkilenmedi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Geli?tirme sürecinde hem Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullan?lm??tır.

AFA, bağlamda madde havuzunun azaltılması ve ölçeğin temel boyutlarının keşfedilmesi amacıyla uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya yansıtılmasını ortaya koymuştur. Ardından uygulanan DFA, teorik olarak belirlenen bu boyutların (Odaklanma Dikkat ve Kabul/Yargılamama) veriyle uyumunu test etmiştir. Yapılan **Faktör Analizi** sonuçları, uyum indekslerinin (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir veya mükemmel düzeyde olduğunu göstermiştir, bu da ölçeğin yapısal modelinin sağlamlığını kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Orijinal geliştirme çalışması)

Biçim: Öz Bildirim Ölçeği. Maddelerin derecelendirilmesi genellikle 5'li Likert tipi bir ölçek üzerinden yapılmaktadır (Örneğin: 1=Hiçbir zaman uygun değil, 5=Her zaman uygun).

Mevcut Diller: Türkçe (IMS-TR)

Popülasyon Grubu: Yetkinler, özellikle üniversite öğrencileri ve genel popülasyon.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Orijinal geçerlik ve güvenirlik çalışması genellikle üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir, ancak ölçek yetkin popülasyonunda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi veya basılı formda bireysel öz bildirim yoluyla uygulama. Puanlama, genellikle alt faktör puanlarının ve toplam puanın hesaplanmasıyla yapılır; yüksek puanlar, yüksek düzeyde Kişilerarası Farkındalıkı işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Kişilerarası ilişkiler, Farkındalık Uygulamaları, Psikolojik Araçlar, Türk Psikolojisi, Öz Bildirim, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: Seher Merve Erus: sehermeverus@gmail.com

Yazma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin akademik ve araştırmacı amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Seher Merve Erus) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlarda genellikle ücretsizdir, ancak yazarla teyit edilmelidir.

Test Yılı: 2020 (Geliştirme ve yayını).

Kaynaklar

Erus, S. M., & Tekel, E. (2020). Development of Interpersonal Mindfulness Scale-TR (IMS-TR): **Validity** and **reliability**. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 103-115. DOI: <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.103>

Makalenin tam metin PDF'ine doğrudan bu bağlantıdan erişilebilir: eu-jer.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kisilerarasi-farkindalik-olcegi-toad.pdf

Kişilerarası Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri orijinal kaynaktan açıkça belirtilmediği için burada yalnızca yer tutucu bilgi sunulmaktadır.